

Čj. UOOU-02703/13-46

ROZHODNUTÍ

Předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů, jako odvolací orgán příslušný podle § 2, § 29 a § 32 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a podle § 10 a § 152 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodl dne 16. srpna 2013 podle § 152 odst. 5 písm. b) správního řádu takto:

Rozklad účastníka řízení, České republiky - Ministerstva práce a sociálních věcí, se sídlem Na Poříčnickém právu 376/1, 128 00 Praha 2, IČ: 00551023 proti rozhodnutí čj. UOOU-02703/13-39 ze dne 12. června 2013 **se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.**

Odůvodnění

Správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů v souvislosti se zpracováním osobních údajů při vydávání karet sociálních systémů, konkrétně v souvislosti s předáváním osobních údajů zpracovávaných v Jednotném informačním systému práce a sociálních věcí (dále jen „JIS“) České spořitelně, a.s., bylo zahájeno oznámením Úřadu pro ochranu osobních údajů, které bylo účastníku řízení, České republice – Ministerstvu práce a sociálních věcí, se sídlem Na Poříčnickém právu 376/1, 128 00 Praha 2, IČ: 00551023 (dále jen „účastník řízení“) doručeno dne 22. dubna 2013. Podkladem pro zahájení řízení byl písemný materiál shromážděný v rámci kontroly provedené inspektorkou Úřadu pro ochranu osobních údajů Mgr. et Mgr. Boženou Čajkovou ve dnech 20. listopadu 2012 až 7. ledna 2013 ukončené kontrolním protokolem sp. zn. INSP1-9463/12-20 ze dne 21. ledna 2013 včetně spisových materiálů shromážděných v rámci následného námitkového řízení ukončeného rozhodnutím předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů čj. INSP1-9463/12-25 ze dne 7. března 2013.

Ze spisového materiálu bylo zřejmé, že účastník řízení uzavřel dne 24. ledna 2012 s Českou spořitelnou, a.s. smlouvu o zajištění administrace výplaty nepojistných dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti a provozování karty sociálních systémů (dále jen „smlouva“). Z článku 6.3.3 smlouvy vyplynulo, že účastník řízení při požadavku na vydání karty sociálních systémů zároveň České spořitelně, a.s. zpřístupní ze systému JIS nezbytné tzv. personalizační údaje oprávněné osoby, tedy osobní údaje držitele uvedené karty. Rozsah takto předávaných osobních údajů byl specifikován v příloze č. 14 ke smlouvě.

Podle kontrolního protokolu sp. zn. INSP1-9463/12-20 ze dne 21. ledna 2013, potvrzeného rozhodnutím předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů čj. INSP1-9463/12-25 ze dne 7. března 2013, uvedené předání osobních údajů držitelů karet sociálních systémů České spořitelně, a.s. postrádalo zákonný důvod a bylo proto neoprávněné. Tím účastník řízení porušil ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. a tento závadný stav měl být účastníkem řízení odstraněn do 30. června 2013.

Správní orgán prvního stupně při zahájení správního řízení účastníka řízení vyzval, aby sdělil jednak počty osob, jejichž osobní údaje byly v souvislosti s provozem karty sociálních systémů předány České spořitelně, a.s., a to od počátku předávání osobních údajů ke dni zahájení řízení, včetně uvedení rozčlenění podle druhu karty (základní či speciální typ) a dále aby sdělil, zda smluvní vztah mezi účastníkem řízení a Českou spořitelnou, a.s., tak, jak byl zjištěn výše uvedenou kontrolou, zůstal nezměněn, nebo zda v době od ukončení kontroly, tzn. od 7. ledna 2013, došlo ke změně (doplnění) smluvního vztahu a zda z této případné změny vyplývá i změna rozsahu předávaných údajů.

Účastník řízení se k uvedené výzvě vyjádřil dne 7. května 2013 (přípis č.j. 2013/28200-151/1 ze dne 6. května 2013). K předmětným dotazům zejména uvedl, že ke dni 24. dubna 2013 byly České spořitelně, a.s. předány údaje 307.816 osob pro vydání karty sociálních systémů základního druhu a 28.742 osob pro vydání speciálního druhu karty pro osoby se zdravotním postižením. K druhému dotazu sdělil, že ke dni 7. května 2013 nedošlo k žádné změně smluvního vztahu mezi účastníkem řízení a Českou spořitelnou, a.s. ve vztahu k vydávání a správě karet sociálních systémů. Účastník řízení dále informoval, že vyvíjí legislativní činnost směřující k odstranění protiprávního stavu tak, jak byl konstatován kontrolou Úřadu pro ochranu osobních údajů a jak mu bylo v rámci kontroly uloženo opatřeními k nápravě. Vláda České republiky však na legislativní návrhy účastníka řízení, které byly k předmětnému vyjádření přiloženy, nereflektovala a doporučila celý projekt karet sociálních systémů zrušit. To však, podle názoru účastníka řízení, nelze přičítat k jeho tíži, a proto se domnívá, že se správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. nedopustil. Účastník řízení nenavrhl provedení žádných důkazů, ani neučinil jiný návrh týkající se předmětného řízení. Proto mu bylo dne 21. května 2013 v souladu s § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, sděleno, že, podle názoru správního orgánu prvního stupně, jsou shromážděny dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí a že účastník má možnost se k těmto podkladům vyjádřit. Účastník tohoto svého práva ovšem nevyužil.

Následně vydané rozhodnutí čj. UOOU-02703/13-39 ze dne 12. června 2013 (dále jen „rozhodnutí“) pak jednání účastníka řízení kvalifikovalo jako porušení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. a tedy jako spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) tohoto zákona, za což byla účastníkovi řízení v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. uložena pokuta ve výši 2.500.000 Kč.

Účastník řízení rozhodnutí posléze napadl řádným rozkladem. V rozkladu účastník řízení především poukázal na neúplné zjištění skutkového stavu a nesprávné právní posouzení věci. Z uvedených důvodů navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí změněno v tom smyslu, že se účastník řízení žádného správního deliktu ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb. nedopustil, případně aby bylo finanční potrestání účastníka řízení zmírněno.

Na podporu toho účastník řízení především vyjádřil názor, podle něhož byla opomenuta ta skutečnost, že osobní údaje klientů sociálního systému byly předány specializovanému soukromému subjektu, jehož činnost je pod silnou dohledovou pravomocí centrální banky. Je v zájmu účastníka řízení, aby předmětné údaje byly řádně chráněny a je to právě bankovní instituce, která skýtá přiměřené technické nástroje a odborné znalosti k řádné ochraně osobních údajů sociálního systému. V této souvislosti se účastník řízení odvolal na institut bankovního tajemství zakotvený zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, ustanovení § 39 zákona č. 21/1992 Sb., upravující speciální povinnost mlčenlivosti, § 38b zákona č. 21/1992 Sb., zakotvující povinnost obezřetného podnikání, s tím, že osobní údaje nemají být poskytovány bez právního důvodu a § 2 odst. 4 zákona č. 21/1992 Sb., podle něhož banka nesmí vykonávat jiné podnikatelské činnosti než ty, které má povoleny v licenci (jedná je o zjevný omyl účastníka řízení, z kontextu je patrné, že byl míněn § 1 odst. 4 zákona č. 21/1992 Sb.). Uvedená ustanovení pak mají dokladovat, že Česká spořitelna, a.s. je subjektem schopným vyhovět nejpřísnějším kritériím ochrany osobních údajů klientů

sociálního systému. K tomu ještě účastník řízení dodal, že Česká spořitelna, a.s. nemá přístup do systému Jednotného výplatního místa účastníka řízení, které obsahuje souhrn údajů klientů sociálního systému a její činnost je úzce vázána k výrobě karty sociálních systémů a vedení bankovního účtu. Činnost banky podléhá i kontrole ze strany účastníka řízení, který se nezbavuje objektivní odpovědnosti za provoz sociálního systému a tyto aktivity nelze zabezpečit interními pracovníky účastníka řízení.

Dále účastník řízení vyslovil názor, podle něhož postupoval v souladu s § 6 zákona č. 101/2000 Sb., jelikož smlouva splnila všechny podmínky posledně citovaného ustanovení. Správní orgán prvního stupně tedy, podle názoru účastníka řízení, pochybil, když neuznal předloženou smlouvu za hodnotný právní titul, který by opravňoval Českou spořitelnu a.s. ke zpracování osobních údajů klientů sociálních systémů.

Účastník řízení také namítl, že uložená pokuta ve výši 2.500.000 Kč je nepřiměřeně vysoká, neboť dostatečně nezohledňuje jeho legislativní snahu o zákonnou regulaci činnosti bankovní instituce při nakládání s osobními údaji klientů. Nelze přičíst k tíži účastníka řízení to, že vláda České republiky již dva návrhy zákonů, které obsahovaly legislativní řešení, vrátila k dodatečnému dopracování. Rozhodnutí navíc mělo být vydáno předčasně, jelikož k tomuto došlo před uplynutím lhůty uložené k provedení příslušných nápravných opatření, tedy před 30. červnem 2013. Stejně tak účastník řízení měl vyvinout bohatou komunikaci s Veřejným ochráncem práv s cílem vyjasnit sporné otázky projektu karty sociálních systémů, přičemž řadu problematických okruhů se podařilo vyřešit k oboustranné spokojenosti.

Odvolací orgán přezkoumal napadené rozhodnutí v celém rozsahu, a to včetně procesu, který předcházel jeho vydání.

Především se odvolací orgán zabýval argumentací účastníka řízení vyjádřenou v rozkladu.

V této souvislosti odvolací orgán především připomíná, že Česká spořitelna, a.s. je podle § 1 zákona č. 21/1992 Sb., bankou, jejíž aktivity spočívají v přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů. Tomu odpovídají i meze jak bankovního tajemství, tak povinnosti mlčenlivosti, jak je definuje zákon č. 21/1992 Sb., dávající bankám mj. také oprávnění zakotvené v § 38b zákona č. 21/1992 Sb., podle něhož je možno, bez ohledu na bankovní tajemství, poskytovat osobní údaje pro účely plnění pravidel obezřetného podnikání anebo oprávnění, vzájemně se informovat o záležitostech, které vypovídají o bonitě a důvěryhodnosti jejich klientů, zakotvené ustanovením § 38a zákona č. 21/1992 Sb. To samozřejmě poskytuje bance dodatečný prostor k nakládání s příslušnými osobními údaji, který případná kontrola prováděná ze strany účastníka řízení musí respektovat. Čl. 8 smlouvy pak předpokládá další smluvní vztah, a to mezi držitelem karty sociálních systémů a Českou spořitelnou, a.s., což evidentně dává další možnost pro rozvolnění limitů ochrany osobních údajů.

Stejně tak je nutno poukázat i na skutečnost, že Česká národní banka podle § 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, vykonává dohled nad finančním trhem, a tedy případná kontrola vykonávaná z její strany nad Českou spořitelnou, a.s. nijak přímo nesouvisí s ochranou osobních údajů. Dozor nad zpracováním osobních údajů je svěřen podle zákona č. 101/2000 Sb. Úřadu pro ochranu osobních údajů, který v této věci svůj názor již několikrát vyslovil, a to zcela zřetelně.

Záležitosti, jako to, zda má či nemá Česká spořitelna, a.s. přístup do systému Jednotného výplatního místa účastníka řízení anebo interní kapacity účastníka řízení, pak jsou v uvedených souvislostech irelevantní.

Dále odvolací orgán připomíná, že již kontrolním protokolem sp. zn. INSP1-9463/12-20 ze dne 21. ledna 2013 bylo konstatováno, že účastník řízení porušil svojí povinnost správce osobních údajů podle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., a to tím, že předal osobní údaje v souvislosti se zavedením karty sociálních systémů ke zpracování realizovanému ze strany České spořitelny, a.s., aniž by toto připouštěl zvláštní zákon, tedy zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Došlo tak k předávání osobních údajů podle smlouvy, uzavřené a priori v rozporu se zákonem č. 101/2000 Sb. Absence zákonného důvodu (zmocnění) k předání osobních údajů při výkonu veřejné správy nemůže být zhojena smlouvou o zpracování osobních údajů ve smyslu § 6 zákona č. 101/2000 Sb. a speciálními smluvními ujednáními ohledně ochrany osobních údajů. V této souvislosti pak odvolací orgán odkazuje zejména na ustanovení článků 2 Listiny základních práv a svobod i Ústavy České republiky, podle nichž lze státní moc uplatňovat jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon. Možno tedy doplnit, že při absenci zákonného důvodu pro předání osobních údajů nelze argumentovat ani odkazem na právní postavení České spořitelny a.s. Porušuje-li totiž smlouva, na základě které došlo k předání osobních údajů, podmínku výslovného zákonného zmocnění pro takový přenos, je záležitost jako postavení zpracovatele, tedy České spořitelny a.s., nepodstatná. Z uvedeného důvodu nemá smyslu se zabývat ani otázkou, do jaké míry vůbec může být banka v pozici zpracovatele, a to jednak vzhledem k relativně silným, zákonem č. 21/1992 Sb. zakotveným, oprávněním zacházet se svěřenými osobními údaji autonomně a dále vzhledem k smlouvou předpokládanému sekundárnímu smluvnímu vztahu mezi držitelem karty sociálních systémů a Českou spořitelnou, a.s. (viz výše).

Dále odvolací orgán považuje za vhodné doplnit i to, že právním titulem pro předání osobních údajů nemůže být ani zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Tento zákon totiž sám o sobě předávání předmětných osobních údajů nevyžaduje; to zakotvuje pouze smlouva.

Co se týče uložené pokuty, odvolací orgán především konstatuje, že ani včasné splnění nápravného opatření uloženého kontrolním protokolem sp. zn. INSP1-9463/12-20, ze dne 21. ledna 2013, by nemohlo účastníka řízení zprostit odpovědnosti za již spáchaný správní delikt. Takovým důvodem by, podle § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., mohlo být pouze to, že účastník řízení vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Předchozí řízení však jednoznačně doložila, že se účastník řízení na spáchání správního deliktu naopak aktivně podílel, což aplikaci § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. a priori vylučuje. Nadto odvolací orgán shledal, že legislativní snaha účastníka řízení ani k 30. červnu 2013 nepřinesla jakékoli výsledky a termín pro provedení nápravného opatření tedy splněn nebyl.

Správní orgán prvního stupně poté vhodným způsobem vzal do úvahy z jedné strany jako přitěžující okolnosti především to, že účastník řízení byl v postavení orgánu veřejné moci, dále vysoký počet dotčených osob, kategorie zpřístupněných osobních údajů, mezi něž náležely i citlivé údaje o zdravotním stavu a také časový úsek, po nějž byly osobní údaje zpřístupněny. Stejně tak ovšem bylo zároveň správně vyhodnoceno, že nedoložení jakýchkoli skutečností svědčících o dalším zneužití osobních údajů i náročnost změny systému výplaty sociálních dávek nepochybně představují okolnosti polehčující. Z tohoto pohledu je pokuta vyměřená v samém středu sazby dle odvolacího orgánu zcela přiměřená.

Odvolací orgán tedy argumentaci účastníka řízení vyjádřenou v podaném rozkladu odmítl.

Odvolací orgán pak po celkovém přezkoumání neshledal v postupu správního orgánu prvního stupně jakákoli pochybení. Na základě všech shora uvedených důvodů proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád nelze odvolat.

Praha 16. srpna 2013

otisk úředního razítka

RNDr. Igor Němec
předseda